

23:S 21 BUA VÄSTERGÅRD GÖTEBORG  
BOPLATSOMRÅDE STENÅLDER

## 23:S 21 BUA VÄSTERGÅRD GÖTEBORG BOPLATSOMRÅDE STENÅLDER

Om- och överlagrad boplatz från mesolitisk tid med stort flintmaterial och djurben från såväl havs- som landdjur.

### ANMÄRKNING

Arkeologiska museet undersökte 1970 en stenåldersboplatz vid Bua Västergård i Västra Frölunda i Göteborg<sup>1)</sup>, som visade sig innehålla ett för Västsveriges äldre mesolitikum unikt fyndmaterial med både flinta och djurben. Här gavs ett unikt tillfälle att täcka en lucka, som hittills varit ett stort problem i västsvensk stenåldersforskning. Med hänsyn till detta bestämdes att här göra en undersökning med väsentligt utökat tvärvetenskapligt program. Resultaten såväl från denna senare undersökning som detaljerad rapport över årets grävning kommer att framläggas samlat när den tvärvetenskapliga undersökningen är slutförd.

### ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Vid Näset i förutvarande Västra Frölunda socken, numera Göteborgs stad på stadsäga nr 16065 och 16192 (se även rapport 23:S 13, fig 1).

Grävningsorsak: Boplatzområdet ligger i ett större planområde (Bua Västergård) inom vilket är planerat bl a bostadsbebyggelse och vägar. Undersökningen föranleddes av att dalgången, i vilken tidigare plockats flinta registrerat under 23:S 21 och 23:S 26, helt kommer att upptas av tillfartsväg till bostadsområdet.

Grävningstid: 3 - 27 augusti 1970.

Arbetstid i fält: 213 arkeologtimmar, 375 grovarbetstimmar.

Undersökt yta: Provområdets yta ca 12 000 kvm därav undersökt med schakt och meterrutor 37 kvm.

Platsledare: Johan Wigforss.

## UNDERSÖKNINGEN 1970

Över ett ca 12 000 kvm stort område grävdes sammanlagt 38 provgropar för att begränsa boplatssområdet och få fram den på fynd rikaste delen. En av provgroparna visade sig innehålla ovanligt många flintavslag (141 st) varför 1 schakt 16 m långt utlades. Schaktet innehöll stora mängder flinta. I vissa lager fanns dessutom stora mängder bevarade djurben.

Undersökningen kom därefter att helt koncentreras på att lösa frågan om benens och flintans förekomst horisontellt och vertikalt samt på den komplicerade lagerföljden. Av denna anledning grävdes sex stycken 2-meters schakt samt två meterrutor.

Det visade sig att såväl ben- som flintmaterialet fanns inlagrat tillsammans med kol i olika transgressionslager alltifrån grovt grus till mo-mjåla vilka låg på en klapper som i ett schakt avvägdes till 16,4 m över havet. Transgressionslagren täcks till största delen av en postglacial lera<sup>2)</sup>, vilken sannolikt bidragit till att organiskt material bevarats. Men ben fanns även bevarade i vissa delar som inte täcktes av den postglaciala leran, vilket torde tyda på ett från början stort benmaterial. Detta skulle då ha gett jorden en hög kalkhalt. Ben fanns ända ner till de översta stenarna i klappern.

## FYNDEN

Sammanlagt har vid grävningen tillvaratagits 3 110 avslag av flinta, 2 053 övrig flinta samt 150 redskap av flinta. Den största delen av detta härrör från olika transgressionslager och torde höra ihop med fynden av djurben. Bland artefakterna återfinns bl a 2 kärnyxor och 1 pilspets samt en hel del kärnor däribland 2 mikrospånkärnor (däremot inga handtagskärnor). Dessutom ett 100-tal spån och ett 40-tal mikrospån. Flintmaterialet kan preliminärt allmänt dateras till äldre mesolitikum då inget inslag av lihultkulturens redskap kan spåras.

Redskap av ben eller horn påträffades ej.

Tand- och benfynd tillvaratogs till en mängd av ca 240 gram. Fem djurarter är representerade: torsk och långa samt kronhjort, vildsvin och gråsäl<sup>3)</sup>.

## SAMMANFATTNING

Boplatssområdet 23:S 21 Bua Västergård vid Näset i Västra Frölunda, Göteborgs stad (se 23:S 13, fig 1) har genom 1970 års undersökning visat sig utgöra en om- och överlagrad mesolitisk boplats. På geologiska grunder är den äldre än postglaciala maximum d v s före ca 5000 f Kr. Den innehöll ett stort flintmaterial och bevarade djurben från såväl havs- som landdjur inlagrade i olika lager avsatta under den postglaciala transgressionen och delvis täckt av postglacial lera. Det för västsvenskt äldre mesolitikum unika materialet föranledde en vidareundersökning upplagd som ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt, ett arbete som pågår och som i sin helhet kommer att publiceras i annat sammanhang. Målsättningen är att genom den fauna som jagades och fiskades få fram människans näringsunderlag samt eventuellt spåra en tidig domestikation och belysa en miljö samt människans ekologiska inpassning i och beroende av denna.

## SUMMARY

The excavation in 1970 showed Bua Västergård är Näset in Västra Frölunda in the Gothenburg region (see 23:S 13, Fig. 1) to be a covered-over and restratified Mesolithic settlement. Geologically, it is older than the post-glacial transgression maximum, that is, it dates before approximately 5000 B.C. It contained a large amount of flint material and the preserved bones of both land and sea animals. These had been deposited in various layers which had been deposited during the post-glacial transgression and partly covered by post-glacial clay. This Early Mesolithic material, which is unique to Western Sweden, gave rise to further excavations, which took the form of an inter-disciplinary research project. This work is presently in progress and a report will be published separately. The purpose of the project is to discover, by means of the fauna which were hunted and fished, man's source of nourishment, to find possible traces of early domestication and to shed shed light on a particular environment as well as on man's ecological adaptation to and dependence on this environment.

Johan Wigforss

## Litt.:

- 1) se även Wigforss, J. "Stenåldersfiskare på Näset" ur Göteborgs arkeologiska museums årstryck 1970. Göteborg 1971.
- 2) Den geologiska tolkningen har gjorts i samarbete med fil dr p Wedel, Geologiska institutionen, Göteborg.
- 3) Benbestämningar har utförts av fil dr J Lepiksaar, Naturhistoriska museet, Göteborg.